МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія землевпорядних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
30 серпня 2024 р.
Людмила БАЛДИЧ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Філософія
(назва дисципліни)

Philosophy
(name of the discipline)

галузь знань *19 Архітектура та будівництво*
(шифр і назва галузі знань)
branch of knowledge *19 Architecture and construction*
(code and name of branch of knowledge)

спеціальність *193 Геодезія та землеустрій*
(шифр і назва спеціальності)
specialty *193 Geodesy and Land Management*
(code and name of the specialty)

освітня програма *Геодезія та землеустрій*
(назва)
educational program *Geodesy and Land Management*
(name)

2024

Програму навчальної дисципліни *філософія* для здобувачів освіти ОС «Бакалавр» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій», галузі знань *19 Архітектура та будівництво*, спеціальності *193 Геодезія та землеустрій*, *затвердженої Вченою радою НУБІП України* 15.08.2024р., протокол №1

Розробник: *Мишков Віктор Ярославович, кандидат філософських наук, викладач суспільних дисциплін, спеціаліст*

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії *землевпорядних дисциплін*

Протокол від *27 серпня* 20*24* року № *1*

Голова циклової комісії *землевпорядних дисциплін*

27 серпня 20*24* року _____ *Неля РУСІНА*
(підпис) (ім'я та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від *27 серпня* 20*24* року № *1*

27 серпня 20*24* року Голова _____ Людмила БАЛДИЧ
(підпис) (ім'я та прізвище)

©Віктор МИШКОВ
© ВСП «РФК НУБіП України, 2024

1. Вступ

Програму навчальної дисципліни «Філософія», розроблено на підставі освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій», затвердженої Вченою радою Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол від 15 серпня 2024 року №1). Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані здобувачами освіти під час вивчення дисциплін «Історія України», «Українська література», «Географія». «Культурологія», «Політична економія», «Соціологія».

Анотація

Метою вивчення Філософії є ознайомлення студентів з історичним розвитком і сучасним змістом філософських проблем через освоєння відповідних філософських знань, формування навиків критичного мислення й високої методологічної культури творчої діяльності, прилучення до гуманістичного змісту філософського світогляду. Філософія дає цілісне, системне уявлення про світ, місце в ньому людини, включаючи соціокультурні параметри життя суспільства й особистості.

Ключові слова: філософія, мудрість, світогляд, людина, буття, час, розвиток, свідомість, пізнання, суспільство, самосвідомість, особистість, духовність.

Abstract

The purpose of the discipline Philosophy is to familiarize students with the historical development and contemporary content of philosophical problems through the development of relevant philosophical knowledge, the formation of critical thinking skills and a high methodological culture of creative activity, through the attachment to the humanistic content of the philosophical worldview. Philosophy gives a holistic, systematic idea of the world, Human’s place in it, including socio-cultural parameters of the society and personality’ life.

Keywords: philosophy, wisdom, worldview, person, being, time, development, consciousness, cognition, society, self-consciousness, personality, spirituality.

2. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов’язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2024-2025
Семестр	2
Аудиторні години:	76
лекційні	76
семінарські	-
Самостійна робота	44
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування принципів філософського осмислення світу за допомогою базових філософських категорій, формування філософсько обґрунтованого світогляду, вивчення основних етапів розвитку світової та вітчизняної філософської думки, вільне володіння категоріальним апаратом, оволодіння філософією як відповідним типом та способом мислення, ознайомлення з новітніми течіями філософської думки сучасності.

Головними завданнями навчальної дисципліни є:

- формування наукового світогляду;
- формування філософської культури мислення та пізнання;
- набуття навичок науково-філософського аналізу;
- набуття навичок духовного самовдосконалення;
- свідоме застосування в професійній діяльності філософської методології та знань;
- виховання творчої особистості, яка має високий рівень культури, громадянську відповідальність, національну гідність, патріотизм;
- виховання активної життєвої позиції.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- гуманістичний смисл і призначення філософії;
- загальну історію розвитку філософії: видатні філософи кожної доби, історичні особливості кожного з етапів розвитку філософського знання, провідні ідеї часу, досягнення та спрямованість філософської думки кожної доби;
- основні положення форм та діалектики буття; принципи, категорії та закони діалектики;
- основні положення проблеми свідомості у філософії;
- основні методи наукового пізнання. Практика як спосіб ставлення і відношення людини до світу і до самої себе;
- шляхи і способи пізнавального освоєння світу;
- основи соціальної філософії: філософський аналіз суспільства, філософську концепцію людини, цінності в житті людини і суспільства;

вміти:

- володіти основними категоріями філософії;
- використовувати різноманітні джерела філософських знань;
- вдаватися до діалогу і доводити власну світоглядну позицію;
- застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань та в особистому житті;
- користуватися науковою термінологією;
- розробляти проекти для вирішення глобальних проблем людства.

Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни «Філософія» у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні:

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07. Здатність працювати автономно.

ЗК08. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

Після вивчення дисципліни «Філософія» здобувачі освіти повинні:

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності.

РН2. Організовувати і керувати професійним розвитком осіб і груп.

РН3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

РН5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

РН15. Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Філософія як універсальний тип знань

Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві

Основні проблеми філософії. Специфіка філософського знання. Предмет, структура і функції філософії. Світогляд, його суть і структура. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія.

Тема 2. Філософія Давнього світу. Антична філософія

Східний та західний тип культури та філософствування. Філософія стародавньої Індії («ведична» філософія, буддизм). Філософські вчення стародавнього Китаю (Конфуцій і конфуціанство, даосизм). Загальна характеристика античної філософії. Досократична філософія. Класичний період розвитку античної філософії. Філософія елліністичного періоду. Філософія Стародавнього Риму.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження

Загальна характеристика філософії Середньовіччя. Патристика та схоластика як основні напрямки філософії. Суперечки про універсалії: номіналізм та реалізм. Гуманістична спрямованість філософії Відродження. Геліоцентризм, деїзм та пантеїзм Ренесансу.

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва

Особливості філософії Нового часу. Проблема методу пізнання (Фр. Бекон, Р. Декарт). Вчення про субстанцію (Б. Спіноза, Г. Лейбніц). Проблема людини в філософії Просвітництва (Ф. Вольтер, Ж. Ламетрі, Ж.-Ж. Руссо).

Тема 5. Німецька класична філософія

Німецька класична філософія як вагомий етап у розвитку світової філософії. І. Кант – родоначальник німецької класичної філософії. Філософська система Фіхте та Шеллінга. Система філософії Гегеля. Своєрідність філософської системи Фейєрбаха.

Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.

Загальна характеристика сучасної філософської парадигми. Ірраціоналістично-гуманістичний напрямок в сучасній філософії. Позитивістська тенденція в сучасній світовій філософії. Філософія марксизму.

Тема 7. Українська філософія

Філософська думка доби Київської Русі. Філософія українського Відродження та Просвітництва. Г. Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Українська філософія XIX – початку XX століття. Сучасна філософсько-світоглядна ситуація в Україні.

Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія. Соціальна філософія. Філософія людини

Тема 8. Філософське вчення про буття

Філософський зміст категорії буття. Формування і розвиток науково-філософського поняття матерії. Спосіб та форми існування матерії.

Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії

Свідомість як пізнавальне і духовно-практичне відношення до дійсності. Біологічні передумови та соціальні підстави виникнення свідомості. Проблематика походження, розвитку і сутності свідомості. Структура та функції свідомості. Поняття суспільної свідомості та її рівні. Форми суспільної свідомості.

Тема 10. Філософське вчення про розвиток

Суть діалектики і догматизму. Основні принципи діалектики. Основні закони діалектики. Категорії діалектики.

Тема 11. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання

Пізнання в контексті людського існування. Природа та структура пізнавальної діяльності. Поняття про науку. Елементи логічної структури науки.

Методи наукового пізнання.

Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства

Суспільство як предмет соціальної філософії, його поняття та основні характеристики. Поняття суб'єкта суспільного розвитку. Соціальна структура суспільства. Основні сфери життєдіяльності людей і суспільні відносини. Функції суспільства. Основні чинники суспільного розвитку. Історичні типи суспільства.

Тема 13. Спеціальні розділи філософії

Філософія техніки. Філософія релігії. Філософія права. Філософія економіки.

Філософія політики. Філософія моралі.

Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації

Філософська концепція людини – основа наук про людину. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Роль особистості в історії. Сенс життя людини. Поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей вироблених людством. Функції культури як суспільного явища.

Тема 15. Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього

Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури. Цінності як визначальні характеристики людського буття. Класифікація та функції цінностей. Система ціннісних орієнтацій.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	семін.	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Філософія як універсальний тип знань				
Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	8	6	-	2
Тема 2. Філософія Давнього світу. Антична філософія	10	8	-	2
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	12	8	-	4
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	8	6	-	2
Тема 5. Німецька класична філософія	8	6	-	2
Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	6	4	-	2
Тема 7. Українська філософія	14	12	-	2
Разом за змістовим модулем 1	**66**	**50**	**-**	**16**
Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія. Соціальна філософія. Філософія людини				
Тема 8. Філософське вчення про буття	6	2	-	4
Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії	4	4	-	-
Тема 10. Філософське вчення про розвиток	4	4	-	-
Тема 11. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання	6	2	-	4
Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	8	4	-	4
Тема 13. Спеціальні розділи філософії	8	4	-	4
Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	12	4	-	8
Тема 15. Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього	6	2	-	4
Разом за змістовим модулем 3	**54**	**26**	**-**	**28**
Разом по курсу	**120**	**76**	**-**	**44**

6. Теми лекційних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1 Філософія як універсальний тип знань				
1			**Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві**	**8**
	1	лекція 1	Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	2
		самостійне вивчення	*Суспільні функції філософії*	*2*
	2	лекція 2	Світогляд, його суть і структура	2
	3	лекція 3	Історичні типи світогляду	2
2			**Тема 2. Філософія Давнього світу. Антична філософія**	**10**
	4	лекція 5	Філософія стародавньої Індії	2
	5	лекція 6	Філософія стародавнього Китаю	2
	6	лекція 6	Антична філософія	2
		самостійне вивчення	*Загальна характеристика античної філософії. Досократична філософія. Класичний період розвитку античної філософії. Філософія елліністичного періоду.*	*2*
	7	лекція 7	Філософія стародавнього Риму	2
3			**Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження**	**12**
	8	лекція 8	Філософія Середньовіччя	2
		самостійне вивчення	*Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії*	*2*
	9	лекція 9	Середньовічна схоластика. Реалізм і номіналізм	2
	10	лекція 10	Філософія раннього Відродження	2
	11	лекція 11	Філософія пізнього Відродження	2
		самостійне вивчення	*Гуманістична спрямованість філософії Відродження. Геліоцентризм, деїзм та пантеїзм Ренесансу.*	*2*
4			**Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва**	**8**
	12	лекція 12	Філософія Нового часу	2
	13	лекція 13	Вчення про субстанцію	2
	14	лекція 14	Філософія Просвітництва	2
		самостійне вивчення	*Проблема людини в філософії Просвітництва (Ф. Вольтер, Ж. Ламетрі, Ж.-Ж. Руссо)*	*2*
5			**Тема 5. Німецька класична філософія**	**8**
	15	лекція 15	Німецька класична філософія	2
	16	лекція 16	І. Кант – родоначальник німецької класичної філософії	2
	17	лекція 17	Система філософії Гегеля	2
		самостійне вивчення	*Своєрідність філософської системи Фейєрбаха*	*2*
6			**Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.**	**6**
	18	лекція 18	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
	19	лекція 19	Позитивістська тенденція в сучасній світовій філософії	2

		самостійне вивчення	*Філософія марксизму*	*2*
7			**Тема 7. Українська філософія**	**14**
	20	лекція 20	Філософська думка доби Київської Русі	2
	21	лекція 21	Філософія українського Відродження	2
	22	лекція 22	Філософія українського Просвітництва	2
	23	лекція 23	Г. Сковорода – родоначальник української класичної філософії	2
	24	лекція 24	Українська філософія XIX – початку XXI століття	2
	25	лекція 25	Філософська думка української діаспори.	2
		самостійне вивчення	*Сучасна філософсько-світоглядна ситуація в Україні*	*2*
			Модульний контроль	
		Всього:		**66**
Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія. Соціальна філософія. Філософія людини				
8			**Тема 8. Філософське вчення про буття**	**6**
	26	лекція 26	Філософське вчення про буття	2
		самостійне вивчення	*Матерія і рух. Простір і час як форми існування матерії*	*4*
9			**Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії**	**4**
	27	лекція 27	Свідомість як фундаментальна категорія філософії	2
	28	лекція 28	Суспільна свідомість	2
10			**Тема 10. Філософське вчення про розвиток**	**4**
	29	лекція 29	Філософське вчення про розвиток	2
	30	лекція 30	Категорії діалектики	2
11			**Тема 11. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання**	**6**
	31	лекція 31	Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання	2
		самостійне вивчення	*Методи наукового пізнання*	*4*
12			**Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства**	**8**
	32	лекція 32	Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	2
		самостійне вивчення	*Основні сфери життєдіяльності людей і суспільні відносини. Функції суспільства*	*4*
	33	лекція 33	Історичні типи суспільства	2
13			**Тема 13. Спеціальні розділи філософії**	**8**
	34	лекція 34	Спеціальні розділи філософії	2
	35	лекція 35	Філософія політики	2
		самостійне вивчення	*Філософія моралі*	*4*
14			**Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації**	**12**
	36	лекція 36	Філософська антропологія	2
		самостійне вивчення	*Роль особистості в історії. Сенс життя людини*	*4*

	37	лекція 37	Філософія культури і цивілізації	2
		самостійне вивчення	*Поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей вироблених людством. Функції культури як суспільного явища*	*4*
15			**Тема 15. Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього**	**6**
	38	лекція 38	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього	2
		самостійне вивчення	*Система ціннісних орієнтацій*	*4*
			Модульний контроль	
		Всього:		**54**
	76	**Разом:**		**120**

7. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид індивідуального завдання
1	Філософія і світогляд	реферат
2	Поняття душі у філософії Аристотеля і сучасність	реферат
3	Проблема раціонального і ірраціонального у філософії XX століття	повідомлення
4	Національний характер філософії І.Франка	реферат
5	Буття і небуття	повідомлення
6	Практика як специфічно людський спосіб освоєння світу	повідомлення
7	Єдність природи і суспільства	реферат
8	Наука і глобальні проблеми сучасності	реферат
9	Ціннісні орієнтації в структурі діяльності	повідомлення
10	Релігія та вільнодумство в історії культури людства	повідомлення
11	Характеристика особи як самостійної, унікальної істоти	реферат
12	Рівні знання: віра, гадка, дискурсивне знання	реферат
13	Проблема людської особистості в гуманістичній філософській традиції епохи Відродженн.	повідомлення
14	Філософська система Фіхте, Шеллінга, Гегеля, Фейєрбаха	реферат
15	Становлення філософської антропології	повідомлення
16	Культура як цілісне ставлення людини до світу	повідомлення
17	Завдання переходу від техногенної до антропогенної цивілізації	реферат

8. Перелік екзаменаційних питань

1. Основні проблеми філософії. Специфіка філософського знання.
2. Предмет, структура і функції філософії.
3. Світогляд, його суть і структура.
4. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія.
5. Східний та західний тип культури та філософствування.
6. Філософія стародавньої Індії («ведична» філософія, буддизм).
7. Філософські вчення стародавнього Китаю (Конфуцій і конфуціанство, даосизм).
8. Загальна характеристика античної філософії.
9. Досократична філософія.
10. Класичний період розвитку античної філософії.
11. Філософія елліністичного періоду.
12. Загальна характеристика філософії Середньовіччя.
13. Патристика та схоластика як основні напрямки філософії.
14. Суперечки про універсалії: номіналізм та реалізм.
15. Гуманістична спрямованість філософії Відродження.
16. Геліоцентризм, деїзм та пантеїзм Ренесансу.
17. Особливості філософії Нового часу.
18. Проблема методу пізнання (Фр. Бекон, Р. Декарт).
19. Вчення про субстанцію (Б. Спіноза, Г. Лейбніц).
20. Проблема людини в філософії Просвітництва (Ф. Вольтер, Ж. Ламетрі, Ж.-Ж. Руссо).
21. Німецька класична філософія як вагомий етап у розвитку світової філософії.
22. І. Кант – родоначальник німецької класичної філософії.
23. Філософська система Фіхте та Шеллінга.
24. Система філософії Гегеля.
25. Своєрідність філософської системи Фейєрбаха.
26. Загальна характеристика сучасної філософської парадигми.
27. Ірраціоналістично-гуманістичний напрямок в сучасній філософії.
28. Позитивістська тенденція в сучасній світовій філософії.
29. Філософія марксизму.
30. Філософська думка доби Київської Русі.
31. Філософія українського Відродження та Просвітництва.
32. Г. Сковорода – родоначальник української класичної філософії.
33. Українська філософія XIX – початку XX століття.
34. Сучасна філософсько-світоглядна ситуація в Україні.
35. Філософський зміст категорії буття.
36. Формування і розвиток науково-філософського поняття матерії.

37. Спосіб та форми існування матерії.
38. Свідомість як пізнавальне і духовно-практичне відношення до дійсності.
39. Біологічні передумови та соціальні підстави виникнення свідомості.
40. Проблематика походження, розвитку і сутності свідомості.
41. Структура та функції свідомості.
42. Поняття суспільної свідомості та її рівні.
43. Форми суспільної свідомості.
44. Суть діалектики і догматизму. Основні принципи діалектики.
45. Основні закони діалектики.
46. Категорії діалектики.
47. Пізнання в контексті людського існування.
48. Природа та структура пізнавальної діяльності.
49. Поняття про науку. Елементи логічної структури науки.
50. Методи наукового пізнання.
51. Суспільство як предмет соціальної філософії, його поняття та основні характеристики.
52. Поняття суб'єкта суспільного розвитку. Соціальна структура суспільства.
53. Основні сфери життєдіяльності людей і суспільні відносини. Функції суспільства.
54. Основні чинники суспільного розвитку. Історичні типи суспільства.
55. Філософія техніки.
56. Філософія релігії.
57. Філософія права.
58. Філософія економіки.
59. Філософія політики.
60. Філософія моралі.
61. Філософська концепція людини – основа наук про людину.
62. Філософський зміст понять «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».
63. Роль особистості в історії.
64. Сенс життя людини. Проблема життя і смерті у філософії.
65. Поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей вироблених людством.
66. Класифікаційні ознаки та структура культури.
67. Функції культури як суспільного явища.
68. Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури.
69. Цінності як визначальні характеристики людського буття.
70. Класифікація та функції цінностей.
71. Система ціннісних орієнтацій.

9. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Філософія» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання:

1. В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція, розповідь, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (самостійне виконання практичних завдань).

2. В аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні).

3. В аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота під керівництвом викладача.

4. В аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові бали за реферати та індивідуальні завдання).

10. Методи контролю

10.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Видами контролю знань здобувачів освіти є поточний модульний та підсумковий.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне опитування перед виконанням практичних робіт;
- модульні контрольні роботи;
- екзамен.

Поточний контроль здійснюється на лекції і покликаний привчити здобувачів освіти до систематичної проробки пройденого матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, дозволяє встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття здобувачів освіти розділи з наступним роз'ясненням їх. Поточний контроль на практичних заняттях проводиться з метою вияснення готовності студентів до занять у таких формах:

Модульний контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів.

Модульний контроль може проводитись усно й письмово, у вигляді модульної контрольної роботи, індивідуально або у групі.

Зміст курсу дисципліни «Філософія» поділений на 2 змістових модулі. Кожен модуль включає в себе лекції, семінарські заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 – 7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 8 – 15.

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться модульні контрольні роботи (МКР). До модульної контрольної роботи допускаються

здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал, призначений для самостійного вивчення, виконали практичні роботи.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МКР проводиться у письмовій формі, завдання обов’язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МКР і даний модуль йому не зараховується.

Після проведення проміжних атестацій (модульного контролю) з усіх змістових модулів і визначення їх – рейтингових оцінок визначається рейтинг здобувача з навчальної роботи $R_{нр}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{HP} = \frac{0{,}7 \cdot \left(R_{ЗМ}^{1} + R_{ЗМ}^{2} + R_{ЗМ}^{3} \right)}{3},$$

де $R_{ЗМ}^{1}$, $R_{ЗМ}^{2}$ – рейтингові оцінки зі змістових модулів за 100-бальною шкалою;

2 – кількість змістових модулів.

На рейтинг з навчальної роботи може впливати рейтинг додаткової роботи.

Підсумковий контроль студентів проводиться з метою оцінки їх знань і навиків з дисципліни. Основна мета – встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності. Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку, який передбачає відповідь на два теоретичних питання, які потребують комплексної відповіді або аналізу і порівняння.

10.2. Критерії оцінювання результатів начиння

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача освіти покладена 100-бальна шкала (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач освіти за всіма видами контролю знань з дисципліни).

Оцінка **«відмінно» (бали 90-100)** виставляється здобувачу освіти, який систематично працював впродовж семестру, показав під час підсумкового контролю різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їх значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **«добре» (бали 74-89)** виставляється здобувачу освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою,

показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **«задовільно» (бали 60-73)** виставляється здобувачу освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях під час підсумкового контролю, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка **«незадовільно» (бали 0-59)** виставляється здобувачу освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

10.3. Оцінювання за формами контролю

Поточний контроль	Рейтинг з навчальної роботи	Рейтинг з додаткової роботи	Підсумкова атестація (екзамен)	Загальна кількість балів
Змістові модулі 1-2				
0-100	0-70	0-20	0-30	0-100

10.4. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка за національною шкалою**	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	**для екзамену**
90-100	відмінно (5)	зараховано
74-89	добре (4)	
60-73	задовільно (3)	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання (2)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (1)	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни;
2. Конспект лекцій з дисципліни;
3. Інструкційно-методичні матеріали до семінарських занять;
4. Питання до екзамену;
5. Білети до екзамену;
6. Питання до модульного контролю;
7. Навчальний посібник.

12. Рекомендована література

1. Білодід Ю. Філософія: Український світоглядний акцент: навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 355 с.
2. Бичко І. Філософія: підручник для студ. вищих закладів освіти. 2 вид. К.: Либідь, 2002. 408с.
3. Бондаренко О. В., Ємельяненко Є.О. Спеціальні розділи філософії: навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. 320 с.
4. Вандишев В.М. Філософія: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006.
5. Горський В.С. Історія української філософії: навчальний посібник. Київ: Наукова думка, 1997. 286 с.
6. Заїченко Г.А. Філософія. Київ: Вища школа, 1995. 455 с.
7. Надольний І.Ф. Філософія: навчальний посібник . Київ: Вікар, 2008. 584 с.
8. Петрушенко В. Філософія: навчальний посібник для .4-те вид., перероб. і доп. Львів: Магнолія 2006, 2011. 503 с.
9. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: підручник. К.: Академвидав, 2008. 592 с.
10. Сморж Л. Філософія: навчальний посібник. К.: Кондор, 2004. 414 с.
11. Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю., Бичко І.В. Історія Філософії України: підручник. Київ: Либідь, 1994. 413 с.
12. Шрамко Т.І., Шрамко Ю.Т. Філософія: навчальний посібник. Львів: Новий світ 2000, 2010.
13. Щерба С.П., Заглада О.А. Філософія: підручник. Київ: Кондор, 2011.

13. Інформаційні ресурси:

1. Наукова бібліотека НУБІП України. URL: https: //nubip edu. ua/ structure/ library.
2. Електронні та друковані видання бібліотеки ім. Вернадського www.nbuv.gov.ua
3. Кафедра філософії НУБІП України. URL: https://nubip.edu.ua/node/1109
4. Національний університет біоресурсів і природокористування. Офіційний сайт. URL: https://nubip.edu.ua/
5. http://www.filosof.com.ua/links.htm
6. http://www.psylib.kiev.ua/
7. http://www.osvita.org.ua/iresource/?cmd=cat&num=4&ctg=59
8. http://filosof.historic.ru/books.shtml
9. http://abuss.narod.ru/Biblio/philo_zip.htm